

*A romániai magyar oktatás
szervezői, elemzői és döntéshozói.
Pillérek, kihívások, korlátok*

Válság-helyzet

- (egy nem teljes) csőd
- túlélési fogások
- többé kevésbé hat. tűzoltómunka

Törvény utáni helyzet

- 2008-as gazd. világválság
- belpolitikai instabilitás (postlex = exlex)
- demográfiai csökkenés és szórványosodás
- strukturális tanárhiány
- tartalmi válság („minőség”)

Szeletek

- igazgatása, közigazgatása
  - törvényalkotása
  - elemzése, kutatása;
    legalábbis: adatolása
  - napi, tartalmi szelete: tanítás
- } szakpolitika

Egyes szereplők

- igazgatása, közigazgatása: miniszt., tanfelügy

Szeletek

- igazgatása, közigazgatása: miniszt., tanfelügy
- törvényalkotása:

érdekképviselet: orsz. vez.,
parl. képv.

Szeletek

- igazgatása, közigazgatása: miniszt., tanfelügy
- törvényalkotása: érdekképviselet: orsz. vez.,
parl. képv.
- elemzése, kutatása; legalábbis: adatolása:
  - tudom. kut. keretei, szereplői
  - politikai testületekhez kapcs.
elemzők.

Szeletek

- igazgatása, közigazgatása: miniszt., tanfelügy
- törvényalkotása: érdekképviselet: orsz. vez.,
parl. képv
- elemzése, kutatása;
legalábbis: adatolása: tudom. kut. helyei,
szereplői
érdekképv. okt. főoszt.
- napi, tartalmi szelete: tanítás

Kezdeményezés-koordinálás formái

- grémium-modell
- politikusi vezérlés
- szakmai szubszidiaritás, legitimált szervezeti formával

Grémium- modell

- történelmi gyökerek; transzilv., hivatáselit
- 90-es évek: kézenfekvő

Grémium- modell - előnyök

- egymással együttműködő tagok
- teljesítőkézségű tagok
- 90-es évek: kézenfekvő
- számos civil program köthető ehhez
- affinitás mo-i támogatási rendszerekre

Grémium- modell - hátrányok

- alacsony ellenőrzés a gyak. ült. terén
(ellenérdekeltek)
  - legitimitási viták
- érdekek: sokszor más területeken (konkrét területen: biankó-elismerés)
- erős egyéni szempont
- országos intézményrendszerben, főleg pol.
alacsony hatékonyság

Politikusi vezérlés

- az elmúlt 10-15 év
- a tanügyi törv.-ek körüli nagy tárgyalások „román” (ellen)felekkel

Politikusi vezérlés - előnyök

- hatékony és rugalmas tárgyalókészség román belpol.
- biz. szemp. legitimáció (választott képviselők)
- olykor állampolitikai hatalmi eszköz.

Politikusi vezérlés - hátrányok

- nem politikuskodó értelmiség távolmaradása
- civil szereplők leválása
- érintettek – szakma - távolódása (pl. egyetem ügy 10 évvel ezelőtt)

Grémium modell és politikusi vezérlés kapcs.

- (bel)politikai és közigazg. logika szemp. a grémium-modell „nehézkes”
- ugyanebből a szemp: idealisztikus, merev, utópikus
- csúcs-hivatáselit szempont a politikai logika: kompromisszumos, elodázó, hárító, önérdékű

Grémium modell és politikusi vezérlés kapcs.

- valóságban: két modell együtt, de a politikusi vezérlés dominált:
  - politikum: állította össze a grémiumot
  - grémium: „kibeszélés, hazamenés”
- közösen „alapították” egymást: átfedések, kölcsönös személyi javaslatok

Szakmai szubszidiaritás, legitimált szervezeti formával:

- újabb

- kényszerek:

  - makrotársadalmi fejlemények:
elemzés szerepe nőtt

  - az általános problémák lokális eltéréseinek erősödése

  - megszorítások; szakma együttm.

Szubsz; legitim keretek – előnyök:

- közvetl. érintettek és szakmabeliek „behozása”
- a megállapítások, döntések hozói valamilyen levezethető legitimációval rendelkezhetnek
- civil, de szakmai mezőny visszahozása a helyzetértékelésbe
- területi-lokális megközelítések
- pénzforrások lehívásának alternatív lehet.

Szubsz; legitim keretek – hátrányok:

- grémium modell szemp.: a közvetl. érintetteket érdekeik kötik
- pol. vezérlés szemp.: nem egységes diskurzus, netán rendszerellenes disk. veszélye
- pol. vezérlés szemp.: reálpolitikát mellőző, sőt „szakszervezeti” megköz. veszélye
- területi-lokális megközelítések

az egyes modellek előnyeiből?